

Rīgas Tehniskā universitāte
Enerģētikas un elektrotehnikas fakultāte
Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūts
www.videszinatne.lv

ES dalībvalstu pieredze uzņēmumu enerģijas patēriņa efektivitātes paaugstināšanas ieviešanai un vērtēšanai

Marika Rošā

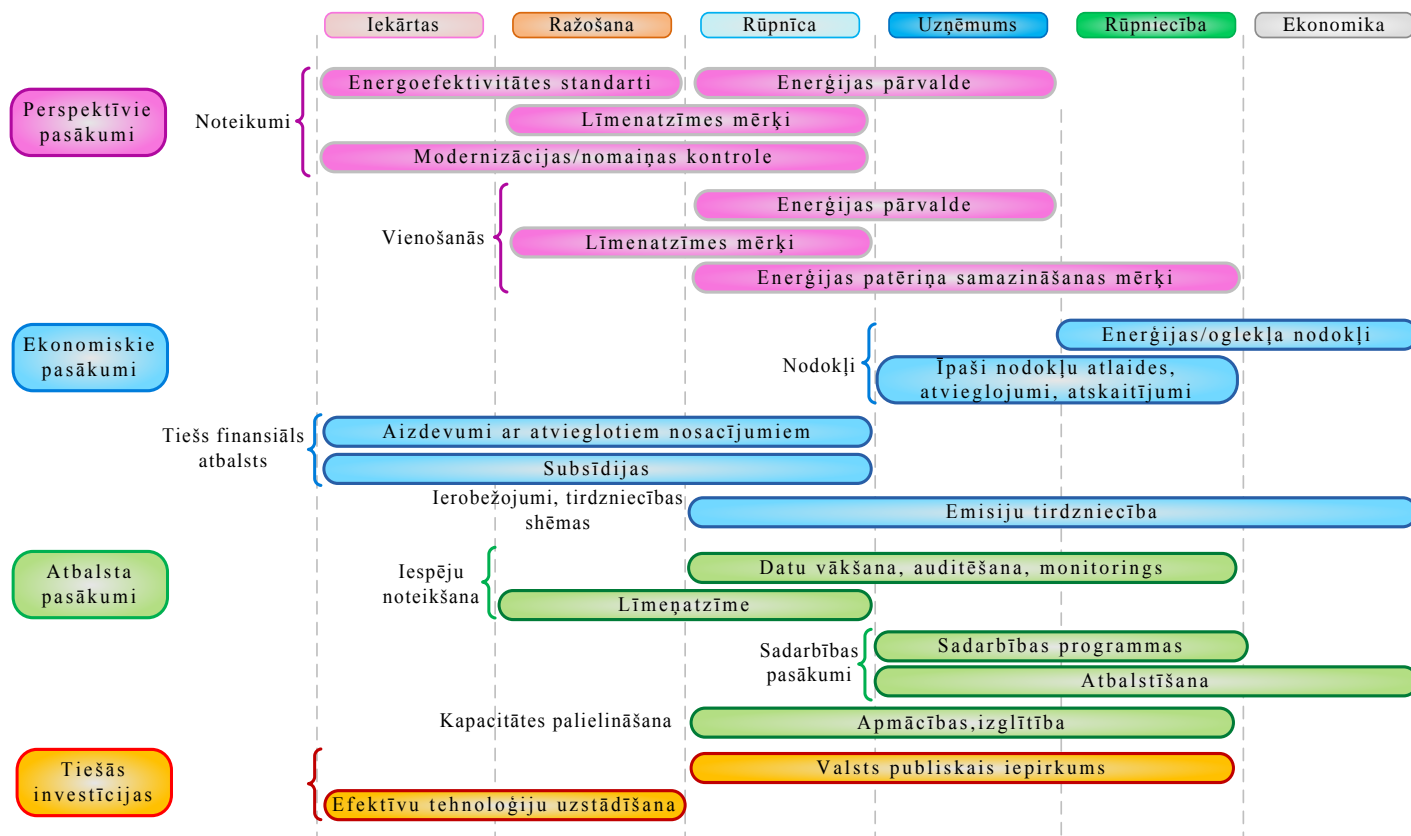
Līga Žogla

Kristīne Dobrāja

Seminārs – diskusija „Kam ir izdevīga enerģijas patēriņa samazināšana rūpniecības uzņēmumos?” 2015.gada 15.janvārī

Energoefektivitātes politikas instrumenti rūpniecības sektoram

Plašāk lietoto politikas instrumentu sadalījums:

Valsts rūpniecības politikas novērtējums: galvenie secinājumi

Ir nepieciešams izstrādāt ilgtermiņa energoefektivitātes politiku rūpniecības sektoram

1. Valsts līmenī **nav** noteikts **konkrēts mērķis** enerģijas patēriņa samazināšanai rūpniecības sektorā
2. Esošā energoefektivitātes **politika** nav efektīva un tā **neveicina** energoefektivitāti rūpniecības sektorā
3. Ir problēmas ar datu pieejamību un to ticamību

Ko darīt tālāk?

Brīvprātīgās vienošanās

Galvenie nosacījumi
(pieredzes apkopojums no
Dānijas, Somijas,
Nīderlandes, Zviedrijas un
Lielbritānijas)

- Vienošanās tiek īstenotas kopā ar citiem energoefektivitātes politikas instrumentiem
- Ir attiecinātas uz konkrētām mērķa grupām (apstrādes rūpniecības nozarēm - energointesnīvām)
- Tiek noteiktas vadlīnijas un ambiciozi mērķi programmas īstenošanai
- Piemēroti atbalsta instrumenti (subsīdijas)
- Veicināta energopārvaldības prasību piemērošana uzņēmumos un monitorings

IESPĒJAS LATVIJAI

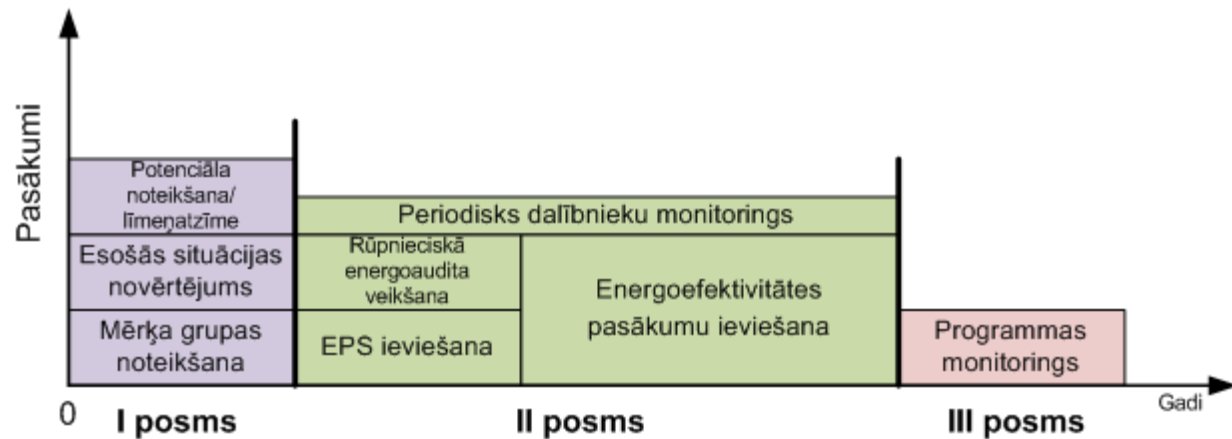
Vienošanās programma ražošanas uzņēmumiem (VPR)

Trīs posmi:

I posms – VPR izstrāde

II posms – VPR ieviešana

III posms – VPR monitorings

Somija

Divas vienlaicīgi īstenotas programmas: *Brīvprātīgās vienošanās* un *Enerģijas pakalpojumu kompānijas programma*

- Subsīdiju apjoms – 40-50% energoauditu veikšanai
- Uzsākot programmu, tika rīkota virkne semināru
- Atbildīgā institūcija – valsts enerģētikas aģentūra MOTIVA
- Auditus veica sertificēti energoauditori un notika energoauditu kontrole kvalitātes nodrošināšanai
- Kvalitatīvas monitoringa sistēmas izveide un nodrošināšanai
- Izmaksu efektivitāte – 0,009-0,011 EUR uz ietaupīto enerģijas vienību (MJ)

Norvēģija

Viena programma dalīta divās daļās:
*enerģopārvaldības
aktivitātes un padziļināta
izpēte un konsultācijas
par enerģijas taupīšanu*

- Piedalījās 63% no rūpniecības sektora uzņēmumiem
- Tika izveidota un nepārtraukti papildināta mājas lapa sava uzņēmuma enerģijas rādītāju salīdzināšanai ar citiem līdzīgiem uzņēmumiem (t.i. līmeņatzīmes)
- Tika sasniegts 6 PJ ietaupījums gadā, t.i. 2% no ikgadējā enerģijas patēriņa rūpniecības sektorā
- Izmaksu efektivitāte – 0,01-0,03 EUR uz ietaupīto enerģijas vienību (MJ)
- Profesionāli energoauditori (80)

Zviedrija

Brīvprātīgās vienošanās energointensīviem uzņēmumiem no 2005.gada; MVU no 2010.gada

- Mērķa grupa – MVU, kuru vidējais enerģijas patēriņš gadā bija lielāks par 500 MWh
- Subsidēti energoauditi – 50% apmērā
- Uzņēmumi saņem subsīdiju - 10% no ikgadējām enerģijas izmaksām pasākumu īstenošanai
- Programmas mērķis – 900 energoauditi jeb 25% no kopējā MVU skaita, kas var pievienoties 2010.-2014.gadā
- Izmaksu efektivitāte – 0,28 EUR uz ietaupīto enerģijas vienību (MJ)

Brīvprātīgās vienošanās programmas Eiropas valstīs: pieredze

Nīderlande

Šobrīd divas programmas:
LTA3 (Ilgtermiņa vienošanās programmas III posms) un LEE (Vienošanās programma efektivitātes veicināšanai energointensīviem uzņēmumiem)

- LTA3 piedalās 900 uzņēmumi no 32 rūpniecības nozarēm; savukārt LEE – 114 uzņēmumi no 7 nozarēm
- Vienošanās parakstītas ar nozaru asociācijām
- Visiem uzņēmumiem jāīsteno pasākumi, kuru atmaksāšanās laiks ir līdz 5 gadiem vai IRR ir 15%
- Vidējais ietaupījums gadā ir 1,5-2,5%

Galvenie secinājumi

- Jautājums ir jārisina kompleksi – sākot ar organizatoriskajiem un motivācijas jautājumiem un beidzot ar esošo ražošanas procesu iekārtu pilnīgu nomaiņu
- Panāktais enerģijas ietaupījums nav atkarīgs no uzņēmuma lieluma
- Lielākajai daļai uzņēmumu enerģijas izmaksas veido mazāk nekā 10% no kopējām izmaksām, tāpēc izmaksu samazināšana nebūs motivējošais faktors
- Subsīdiju apjomam jābūt pārdomātam; lielākoties 40-50% energoauditiem

Brīvprātīgās vienošanās programma Latvijā: 2011.gada MK noteikumi Nr.555 «Noteikumi par kārtību, kādā noslēdz un pārrauga vienošanos par energoefektivitātes paaugstināšanu»

Ieteikumi Latvijas vienošanās programmas uzlabošanai

1. Ir jādefinē skaidrs un konkrēts mērķis. Šobrīd tas ir pārāk vispārīgs – vismaz 10% enerģijas ietaupījumu nozarē, uzņēmumā vai pašvaldībā
2. Ir jānosaka indikatori rezultātu novērtēšanai un jāizveido programmas monitoringa sistēma
3. Ir skaidri jānosaka atbildīgās institūcijas par programmas ieviešanu
4. Ir aktīvi jāinformē programmas dalībnieki par iespējam dalībai programmā
5. Dalībniekiem būtu jāparedz atbalsts (subsīdijas) vai soda sankcijas par prasību neievērošanu. Šāda prasība nav iekļauta MK noteikumos

Paldies!

RTU EEF VASSI

Marika Roša

Marika.rosa@rtu.lv

Tel. 29712389